

# HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri:

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâshı **GAD FRANKO**

## TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi  
ikinci hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri  
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk  
Fakültesi Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mah-  
kemesi azasından

Ali Kemal B. İstanbul Hukuk Fa-  
kültesi Müderrislerinden

M. Şarl Kroza İstanbul Hukuk Fa-  
kültesi Müderrislerinden

M. Aşıl mester. Paris Hukuk Fa.  
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri  
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mec-  
muası tahrir heyetinden

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu  
azasından

Hamdi Halim B. Avukat

Adres: Galata Bahtiyar han Avukat Gad Franko Bey yazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber  
400 kuruştur.

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

BANKALAR MATBAASI

Haim, Rozio ve Ş<sup>ne</sup>

1931

lerden sâdır olan kararların iptali münhasıran Deavi Dairelerinin vazifeleri" cümlesinden olduğu merkezindedir.

20/8/990 tarihli Şûra Heyeti Umumiyesi mazbatası ise (idarî davaların vasfı mümeyyizi bir ferdin Devlet aleyhine müraccatı olup mevzu bahs hadisenin bu mahiyette bulunmamasına ve Belediye Reisi-nin bu işteki vaziyeti Hükûmetin hakemliğine müracaat kabilinden olduğu gibi Valinin vaziyeti de Hükûmet vesayetine müstenit bulun-masına) esbabı mucibesine mebni bu kabil itirazların idarî mercie ait bulunduğunu natıktır.

\*  
\* \*

Netice : Balâdaki maruzata istinaden, Belediye Reisi veya alâ-kadar hemşehrilerin müracaatta bulunmakta hakları olan bu itiraz yo-lunun kazaî şekilde idarî bir mürakabe yolu olduğu fikrindeyim. Mahaza mevzuun ehemmiyetini ve münakaşaya değeri olduğunu da teslim ederim. Bu sebeple kanunumuzun mehazı ve tadilen alınma maksat-ları hakkında Memuriyet ve hizmeti hasebile geniş vukuf sahibi olan (Türk inkılabının en mühim kanunu) muharririnin ve kıymettar Hukuk-şinaslarımızın bu baptaki mütalealarını esirgememelerini rica ederim.

**Cudi**

## Mehakim içtihatları

## JURISPRUDENCE

### Temyiz 4 ncü hukuk dairesinden

Esas 2999

Karar 2264

Mahkemesi : İstanbul asliye mahkemesi 4 üncü H. dairesi.

Tarihi : 8—7—931.

No : 174

**Hülâsa :** ehliyeti kanuniyenin tayini ve sinniruşdun tes-piti için sene hesabi değil 18 yaşını ikmal edup etmedegini takkik etmek lâzım gelir.

**müddei :** Mehmet Lûtfi ef. vekili Hidayet Hadi B.

**müddeialeyh :** Saadet H.

27 Agustos 1327 tarihinde dogan Müvekkilne feyziye hisesinde talebe iken 929 senesi martının yedinci günü imza ettirilen bir kağıda müsteniden göya beşıktasta kâin evdeki hissesini aldigi 2000 lira mukabilinde müddei aleyhaya ipotek etmiş olduğundan bahsile şimdi mumailerha tarafından mudahale ve mezkûr gayri menkuldeki hissenin satilmasına teşebbüs edilmekte ise de müvekkili böyle bir para almadığı gibi esasen senet tarihinde 18 yaşını ikmal etmemiş olmak itibarile ehliyeti kanuniyeyi haiz bulunmadığından batil olan mezkûr ipotek akdinin feshü iptalini ve gayri menkul üzerinden bu kaydın terkin ve tashihini istemiştir. ipotek akdinin 7 mart 927 de yapılmasına ve davacının 327 senesinde doğduğu nüfus kayıtları muhteviyatı ile anlaşılmasına mebnî sene hesabı ile O zaman 18 yaşını ikmal etmiş ve hukuku medeniyesini istimale ehil bulunmuş olduğundan davasının reddine karar verilmiştir temyiz eden : müddei vekili.

### **Temyiz kararı**

Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup esasa girildi :

Müddeinin 23—8—327 tarihinde doğduğu ve ipotek müamelesinin 7—3—329 tarihinde icra kılındığı anlaşılmasına nazaren ipotek muamelesinin hini icrasında müddei 18 yaşına vasil olmadığı halde sene hesabı ile 18 yaşının ikmal ettiğinden bahsile yazılı olduğu üzere karar ittihazı kanuna muhalif bulunduğundan hükmün Nakzına 22 Eylül 931 tarihinde ittifakla karar verildi.

### **Temyiz mahkemesi 4 üncü H. dairesi**

Esas 2758

Karar 2369

İstanbul asliye mahkemesi 4 üncü hukuk dairesi.

Tarihi : 14 Şubat 931

No 128

**Hülâsa :** muddeilerin tapu kaydında gösterilen hisselerine nazaran ziyadeye hukmedilmesi nakzi müstelzimdir.

Müddei : Eleni ve Harikliya Hanımlarla Yani Efendi.

Müddeialeh : İstanbul Şehremaneti.

M.a: Perikli Efendi.

Hissei şayiasına mutasarrıf oldukları şerbethaneyi Şehremaneti bila lüzüm hedem ettirdiğinden kıymeti olan (4000) liradan hisselerine isabet eden (2000) liranin tahsilini istemişlerdir.

Diğer şeriki Perikli tarafından mezkûr gayrı menkuldan dolayı emanet aleyhine evvelce açılan dava üzerine mecmû kıymet olan (4000) liranin tahsil edilerek Perikliye verildiği anlaşıldığından müddeilerin hisselerine isabet eden mikdarı tekrar şehremanetinden istemeğe hakları bulunmamasına mebni davanın reddi hakkında ittihaz edilen karar temyizen “yanlışlıkla hissedarlardan Perikliye mecmuü kıymetin verilmiş olması müddeilerin emanete husumetlerinin teveccühüne mani olmayacağından bahsile” nakz edilmesi üzerine nakza tebean yapılan muhakeme sonunda: Şerbethanenin nısıf hissesinin davacılara ait olduğu celp ve tetkik olunan tapu suretleri mündericati ve tarafların huzuru mahkemedeki ikrar ve tasaduklarıyla anlaşılmış olmasına mebni meblağı müddeabih (2000) liranin müddeaya aleyh belediyeden tahsilile davacılara verilmesine ve Perikli Efendinin dairei icra vasıtasile şehremanetinden hissesinden fazla olarak aldığı tebeyyün eden (2000) liranin da bu def’a belediyece açılan istirdat hakkındaki davaya mebni mumaiyleh Perikli efendiden tahsilile davacı belediyeye iade ve tesviyesine karar verilmiştir.

Temiz eden : Belediye vekili.

### **Temyiz kararı :**

Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâatlar okunup esasa girildi :

Nakza ittibale muhakeme yapılmış ve meblağı mezhûr emri kanunî ile icraya tevdi olunduğu yolundaki itiraz nakz ile kespi kat'iyet eden hususa müteallik ve gayri varit bulunmuş isede müddeilerin tapu kaydında gösterilen hisselerine nazaran ziyadeye hüküm olunmuş olduğundan hükmün bu sebeple (Nakzına) ve aşağıda yazılı temyiz masrafının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 29 Eylül 931 tarihinde ittifakla karar verildi.

### **Temyiz mahkemesi 4 üncü H. dairesi**

Esas 2325

Karar 2386

İstanbul asliye mahkemesi 4 üncü hukuk dairesi

Tarihi: 9 Şubat 929.

No 107

**Hülâsa : Kazanç kanununun 26 inci maddesi mucibince tevziine karar verilmeyen temettülerden vergi alınmaz buna muhalif karar verilmesi yolsuzdur.**

Müddei : Türk kömür madenleri anonim şirketi vekili Misak Narliyan Ef.

Müddeialehyh : İstanbul defterdarlığı.

Müvekkili şirketin 927 senesinde temin etmiş olduğu temettü hissedaran içtimalı umumisi kararile 928 senesine devredildiği ve temettüattan hissedarlara hiçbir mikdar tayin ve tefrik olunmadığı ve bu suretle kazanç kanununun 26 inci maddei muaddelesine tevfi kan mezkûr sene için müvekkili şirket vergi te'diyesi ile mükellef olmadığı halde defterdarlık canibından (4979) lira (74) kuruş vergi tarh edilerek müvekkili şirketten cebren tahsil edilmiş olduğundan meblağı mezkûrun istirdadını istemiştir.

Kazanç kanununun 1 Haziran 927 tarihinden itibaren mevkıf

mer'iyete vaz edilmesine ve kanunen muayyen olan verginin haziran nihayetine kadar hazineye teslim edileceği ve verilmediği takdirde yüzde on fazlasile tahsil olunacağı hükmü kanun iktizasından bulunmasına ve müddei vekili verginin şehli tarh ve mikdarına itiraz etmemesine ve temettüunu mezkûr miktardan ibaret bulunduğu tahakkuk etmesine ve temetütün hissedarana hini tevzi'ine kadar verginin tahsil edilemeyeceği hakkında mezhûr — 26 inci madde de bir kaydi kanunî mevcut bulunmamasına nazaran hazine tarafından yapılan muamelenin kanuna müstenit olması cihetile davanın reddine harar verilmiştir.

### **Temyiz eden :**

Müddei şirket vekili Kirkor Garipyan ve Misak Narliyan efendiler tarafından şifahi izahatlarının dinlenilmesi suretile hüküm temyizen tetkiki istenilmiştir.

### **Temyiz kararı :**

Hadisenin mürafaaya tabi olduğu anlaşılarak bu baptaki talep kabul edilmiş ne gün tayin edilerek taraflara davetiye yarılmış idi. Muayyen günde mümeyyiz namına vekillerinden Kirkor Garipyan Ef. gelmiş ve mümeyyizün aleyhile vekili tebligata rağmen gelmemiş olduğundan anın gıyabında mürafaai aleniyeye bil'iptidar mümeyyiz vekilinin şifahi izahatı dinlenildikten ve temyiz tabbinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâatlar okunup esasa girildi :

Kazanç vergisi kanununun 26 inci muaddel maddesi sarahatine nazaran tevziine karar verilmeyen temettülardan veya alınmak lazım gelmezken bazı gayrı kanunî esbap beyanile davanın reddine karar verilmesi muhalifi kanun olduğundan hükmün (Nakzına) ve aşağıda yazılı temyiz masrafının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 3 teşrinievvel 931 tarihinde ekseriyetle karar verilerek hazır bulunan şirket vekiline usulen ve alenen tefhim kilindi.

## **Temyiz mahkemesi 4 üncü hukuk dairesi.**

Esas 2856

Karar 2145

Mahkemesi : İstanbul asliye mahkemesi 4 üncü H. dairesi.

Tarihi : 23 Mayıs 931

No : 122

**Hülâsa :** dava dükkân icar ve isticarine müteallik olmasına ve muamelatı ticariyeden bulunmasına göre tetkik ve rüyeti vazife haricidir. Buna muhalif karar verilmesi yolsuzdur.

Müddei : Madam Olimbiya.

Müddeialeyh : Anastas Maya oğlu

Müddealeyhte altı aylık dükkân kirası bedelinden alacağı bulunan 60 lira ile elyevm mümaileyh tarafından işgal edilmekte olan mezkûr dükkânın dava tarihine kadar tehakkuk eden—49—aylık müddeti işgale ait ecri mislin şehri onbeş lira üzerinden takdir ve tahsilini istemiştir dava tarihine kadar tahakkuk eden—49—aylık işgalin bedeli olan 735 lıradan Müddeinin kabul ettiği tamirat ve vergiden hissesine düşen—86—lira 46 kuruşun tenzilile mütebakı 648 lira 54 kuruşun müddeaaaleyhten tahsiline ve fazla iddianın reddine karar verilmiştir.

Temyiz eden : Müddeaaaleyh.

### **Temyiz kararı**

Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup esasa girildi.

Dava kısmen dükkân icar ve isticarina mütedair mukaveleye müstenit ve ticaret kanununun 22 ve 25 inci maddeleri mucibince muamelei mezkûre ticari olduğu cihetle hukuk mahkemesinin vazifesinden haric iken istimâ olunması muhalifi usul olduğundan hükmün bu sebeple Nakzına ve cihati sairenin tetkikine mehal olmadığına ve temyiz mesarifinin ileride haksız, çıkacak taraftan alınmasına 14 Eylül 931 tarihinde ittifakla karar verildi.

## **Temyiz mahkemesi ikinci hukuk dairesi**

Esas 2277

Karar 2027

Mahkemesi : İstanbul asliye 4 üncü hukuk mahkemesi.

Tarihi : 14—2—931.

No : 394.

**Hülâsa : İki tarafın murisleri ferağ tarihinden itibaren bir sene sonra vefat etmiş olmalarına göre kanunu medeninin 507 inci maddesinin 3 üncü fıkrası göz önünde tutulmayarak teberüün tenkise tabi tutulması ve hisselerin tashihine karar verilmesi yolsuzdur.**

Müddei : Refia ve Hayriye hanımlar.

Müddealeyh : Mehmet B.

Refia ve Hayriye hanımlar ile Mehmet Bey arasındaki veraset ve satılan haneye ait tapu senedinin tashihi davasının icra kılınan muhakemesi neticesinde tarafeynin iddia ve müdafaatına nazaren müddeilerin veraseti mübrez veraset ilâmında yazılı veresesine münhasır olduğu tehakkuk etmesini ve murısı Aziz Beyin ölünceye kadar bakmak şartile oğlu Müddeaaaleyh Mehmet Beye sattığı bir bap hanenin beş sehmi hakkında borclar kanunun 515 inci maddesinde kaydı hayatla bakmak mukavelesinin mirascıların tenkis taleplerine hakları bulunmadığı yazılı olmasına mebni mezkûr beş hissenin kanunu medenin 453 üncü Maddesi mucibince furuu için miras hakkının dörtte üçünün hissei mahfuzadan ibaret bulunduğu ve 452 inci maddesinde ölüme bağlı tasarrufların hisse mahfuzası miktarından fazla olan Mal-larında muteber olduğu muharrer olmasına ve veresenin dört kişiden ibaret olup veraset senedi mucibince veresei mumailyhimin her birine mezkûr beş hissenin seviyyen intikali lâzım isede tenkise tabi bulunduğundan mezkûr 453 üncü maddesi mucibince furuu için miras hakkının dörtte üç ve zevce için kanuni mirasçılarla içtima halinde mirastan mülkiyet hakkı olan miktarın temami verileceğine göre hissei

irsiyelerine isabet eden dörtte üçünün müddeiler namına tashih kaydına ve olveçhile tapu verilmesine ve zevce dava etmemiş olduğundan anın hissei mahfuzası hakkında bir karar ittihazına mahal olmadığına karar verildiği beyanından ibarettir.

Temyiz eden: Her iki taraf temyiz etmiştir.

### **Temyiz kararı :**

Temyiz istidanamesinin müddeti içinde ita ve kaydedilmiş olduğu görülüp kabulü ittifakla kararlaştırıldıktan ve dosyadaki evrak okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı göreshölüp düşünöldü: iki tarafın mürisleri ferağ tarihinden itibaren bir sene geçtikten sonra vefat etmiş olmalarına göre K. M. nin 507 inci Maddesinin üçüncü fıkrası nazara alınmayarak yazılı olduğu üzere hissei mahfuzanın tenkisine karar verilmesi yolsuz ve nakız talebı bu itibarla varit olduğundan mumeyyi zünbıh hükmün zikir olunan sebepten naşı H. U. M. kanunun 428 inci maddesine tevfiikan nakzına ve aşagıda yazılı temyiz mesarının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 16—7—931 tarihinde ittifakla karar verildi.

### **Temyiz mahkemesi hukuk heyeti umumiyesi**

Esas  $\frac{4}{60}$

Karar 56

**Hülâsa :** Dava maktu ceza ve misilleri muhtevi olmasına ve muamele vergisi kanunun 14 inci maddesi serahatina göre bozma kararına uyumak lâzım iken israra karar verilmesi yolsuzdur.

Mahkemesi İstanbul Aslye Hukuk H.

K. Tarihi : 28/2/831.

No: 87.

T. Müddei : Somaci Bıraderler.

Müddeaaaleyh : İlazınci Maliye.

DAVA : Soğuk hava mahzenlerine transit emtia vazından dolayı istihlak vergisi namile maa ceza haksız olarak tahsil olunan 2917 liranın istirdadı talepten ibarettir kararın hülasâ umumî istihlâk vergisi kanununun 3 üncü Maddesi hükmü sarihına nazaran kanunu muvafık olarak vergi esmani alınmış olduğundan davanın reddine müttehaz hüküm indettemyiz muamele vergisi kanununun 14 üncü maddesi nazarı itibara alınarak ona göre muamele ifa ve hüküm itası iktiza ederken bizzuhul yazılı olduğu üzere karar verilmesi kanuna muhalif olduğundan bozulmakla yeniden cari muhakeme neticesinde : her hadise hilâfi tasrih edilmedikçe tarihi vukuunda mer'i kanun ah-kâmına tabi olduğu ve umumî istihlâk vergisi kanununun muamele vergisi kanunu ile istibat ve alâkası olmadığı beyanile ısrara karar verilmiştir.

Temyiz eden : Somaci biraderler.

### **Temyiz kararı**

Hukuk heyeti umumiyesinde bittetkık müddeti içinde temyiz olunan son hükmün ısrarı mutazammın olduğu anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıatlar okunduktan sonra görüşülüp düşünüldü :

Dava maktu ceza ve muzaaf misilleri muhtevi olmasına ve muamele vergisi kanununun 14 üncü maddesi sarahatına nazaran bozma kararı varit ve uymak lâzım iken ısrar edilmesi kanuna muhalif olmakla temyiz edilen son hükmün dahi bozulmasına ve aşağıda yazılı temyiz kararının sonradan haksız çıkacak taraftan alınmasına 15/7/931 tarihin ekseriyetle karar verildi.

### **Temyiz mahkemesi 4 üncü H. dairesi**

Esas 2674

Karar 1943

İstanbul asliye mahkemesi 4 üncü hukuk dairesi.

Tarihi : 2 Mart 931

No 372

**Hülâsa :** Klüp dahilindeki müskirat satışının doğrudan doğruya klüp tarafından mi yoksa büfecilere mi tevdi edildiği tahkik olunarak neticesine göre muamele ifa ve hüküm itası icap eder. bundan zuhul edilmesi yolsuzdur.

Müddei : Moda yat kulübü Reisi Mösyö Vital.

Müddeialeh : Varıdatı Mahsusa idaresi.

**DAVA :** Müsadei mahsusa ile teşekkül eden moda yat kulübüne müskirati mütenevviaden dolayı Müddeaaaleyh idarece hıfızı kazın tarh ve tahsil edilmiş olan cezayı nakdinin istirdadını ve naki müdahalenin mevrini istemiştir.

**SON KARAR :** Nakza tebean yapılan muhakeme sonunda: mezkûr kulübün müsaadei mahsusa ile tesis edilmiş hususî bir klüp olduğu ve bu gibi hususî klüpların mesakini hususiyeden madut bulunduğu anlaşılmış olmasına mebni davacıdan istifa edilmiş olan müddealihin (412) buçuk liranın müddeaaaleyh idareden tahsiline karar verilmiştir.

**TEMYİZ EDEN :** Müddeaaaleyh idare vekili.

### **Temyiz kararı**

Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup esasa girildi :

Klüp dahilinde müskiratın doğrudan doğruya kulüp tarafın mı satıldığı yoksa bu satış hususunun büfecilere mi tevdi edildiği tahkik olunarak neticesine göre muamele ifa ve hüküm itası iktiza ederken zühul edilmiş olmakla hükmün-nakzına ve aşağıdı yazılı temyiz mesarımının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 14 temmuz 931 tarihinde ittifakla karar verildi.